

Það hlutverk, sem Islam gegnir í þjóðfélaginu, rækir trúin með því að hafa áhrif á hugsunarhátt fylgjenda sinna.

En það ber að hafa í huga, að vandamál eins og um aðskilnað ríkis og kirkju eru ekki til meðal Múhammedstrúarmanna, af því að engin kirkja er þar til.

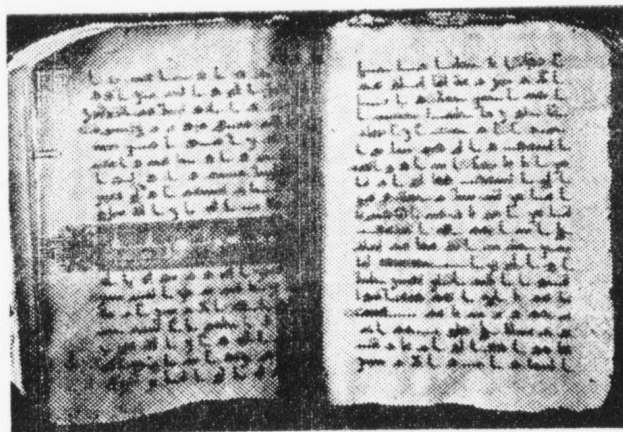
Eru nokkrar kennisetningar Múhammedsmanna andstæðar vestrænum hugmyndum?

Það fer eftir því, við hvað er átt með „vestrænum hugmyndum“. Í trú Múhammedsmanna er ekkert, sem er andstætt yfirlýstri stefnu Vesturlanda um pólitískt frelsi og jafnrétti allra. Þessar hugmyndir eru þvert á móti grundvallarskoðanir í Islam.

Eina takmörkunin á því, að lög séu sett að vilja fólksins, er vilji Guðs, sem Múhammedsmenn trúa að sé birtur í Kóraninum. Það hefur enginn heimild til þess t. d. að setja lög um afnám erfðaréttar eða afnám hjónabandsins. En að þessum grundvallarreglum undanteknum, sem Kóraninn kveður upp úr með, er hægt að setja lög, sem miðast við breyttar aðstæður og breytta tíma.

Múhammed hvatti fylgjendur sína til að „leita þekkingar allt austur í Kína“. Árangurinn varð óþreytandi leit að grískri og indverskri vísku og stofnun arabískrar menningarheildar, sem lagði mikið til endurreisnarinnar í Evrópu og menningar nútímans. Bandarískur fræðimaður um menntasögu, prófessor Paul Monroe, segir. „Meðan Evrópumenn kenndu sem trúarsetningu, að jörðin væri flöt, kenndu Márair landafræði með hnattlíkönum. Þegar kristnum mönnum tókst loks að sigra Múhammedstrúarmenn, gerðu þeir hégiljur úr stjarnfræði þeirra, því að þeir kunnu hennar ekki önnur not. Frá Arabum barst á tíundu eða elleftu öld notkun indversku tölustafanna sem leystu rómversku tölurnar af hólmi. Algebrukunnátta og æðri stærðfræði kom úr sömu átt. Í lækisfræði, lyfjafræði, stjarnfræði og líkamsfræði lögðu þeir margt til, sem nú eru talin undirstöðuatriði. Þeir skýrðu endurvarp ljóss, þyngd hluta, og ljósaskiptin; þeir ákváðu hæð andrúmsloftsins, þyngd loftsins, eðlisþyngd hluta. Þeir fundu upp pendilkluukkuna. Í viðskiptum, í landafræðipekkingu, í siglingafræði, í öllum listum, stóð menning þeirra langtum framar evrópskri menningu. Þeir kenndu Evrópubúum að nota hrisgrjón, sykurl og baðmull og að rækta silki; þeir kenndu að nota áttavita, byssupúður og fallbyssur. Þannig var menning Araba að mörgu leyti uppeldisstöð, sem vann að því að lyfta menningu Vesturlanda á hærra stig“.

Aðrar hliðar á þjóðfélagslífi Múhammedstrúarlenda verður að dæma eins og önnur félagsleg fyrirbrigði; þ. e. með því að kanna þann jarðveg, sem þeu eru sprottin upp úr. Fjölkvæni — sem stundum er sett í samband við Islam — er t. d. gamall semitískur siður. Sumir hinna heiðnu Araba áttu tíu konur, og margir fornkonunga Gyðinga áttu fleiri konur en eina.

Bladsíða úr Kóraninum.

Sú siðbót, sem Islam kom á, sést á því skilyrði, sem sett er fyrir fjölkvæni: Menn mega kvænast fleiri konu en einni, ef þeir geta gert öllum konum sínum jafnt undir höfði í öllu tilliti. Síðan er sagt, að slíkt sé nær ómögulegt. Af þessu draga margir Múhammedsmenn þá ályktun, að þetta ákvæði sé sett til þess að fá fjölkvæni afnumið með öllu.

En staða kvenna í löndum Múhammedsmanna kemur bezt í ljós, ef hún er borin saman við stöðu kvenna áður en Islam kom til sögunnar. Sumir ættflokkar hinna heiðnu Araba voru vanir að grafa meybörn sín lifandi, annað hvort af því að þeir töldu konur vera bagga á samfélaginu eða af því að þær gátu síðar meir stefnt heiðri ættflokksins í voða. Kóraninn fordæmir þennan sið harðlega. Konur voru að fullu undirgefnar feðrum sínum eða eiginmönnum; fjölkvæni og skilnaður voru engum takmörkunum háð. Í Kóraninum eru körlum og konum hins vegar alls staðar lagðar skyldur á herðar og þeim veitt sömu réttindi.

Múhammedstrúar konur ráða sjálfar einkaeign sinni. Þær geta gerzt kaupmenn — og margar hafa líka orðið það, — kennarar, skrifarar og dómarar. „Kóraninum er lögð áherzla á jafnrétti karla og kvenna, bæði félagslegt jafnrétti, efnahagslegt og trúarlegt. Allar mannverur eru einnar fjölskyldu, sem leitar réttlætis og friðar á jörðu og eilífs lífs í öðrum heimi.“

Múhammed fyrirskipaði fylgjendum sínum að sína mönnum af öðrum trúarbrögðum fyllsta umburðarlyndi. Í Kóraninum segir: „Lát engar trúarofsóknir eiga sér stað“, og síðan bætir hann við: „Þú hefur þína trú og ég mína“.

En öll trúarbrögð birtast í áhangendum sínum. Múhammedstrúarmenn eru eins og kristnir menn í því, að þeir skilja trú sína og rækja hana á ýmsa vegu. Örlagatrú verður oft líknsemd hjálparvana, kúgaðra og fáfróðra. Og trúarofstæki skýtur upp kollinum í menningarsnaudum þjóðfélögum. Það skiptir afar litlu máli hvort slíkt þjóðfélag eru köllað kristin eða Múhammedstrúar eða sámd einhverju öðru heiti.